

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Jus Divinum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

Sed quando materia Juris Naturalis pendet à certa conditione, quæ auferri possit, & sic mutata materia Jus Naturale mutari? & maxime tunc, quando materia dependet à dominio & potestate Dei, vel hominis. A supremo Dei dominio pendet vita, & res hominum; atque ideo potest dare licentiam & illam & has etiam innocentibus auferendi, ac proin Jus Naturale tantum obligat sub hac conditione, nisi Deus dederit licentiam: si itaque det licentiam, Jus Naturale non obligat, imò posita hac conditione nunquam obligavit, & sic nunquam existit. In dominio autem & potestate Dei non est permittere idololatriam, blasphemiam, odium Dei &c. & ideo materia horum actuum nunquam potest ullis circumstantiis & conditionibus ita vestiri, ut fiat objectivè bona, vel saltem non mala; consequenter Jus Naturale istos actus, utpote essentialiter & semper malos, prohibens mutari aut abrogari nequit. A dominio & potestate hominis pendunt conventiones, pacta, contractus, & etiam res fortunæ &c. quamvis conventionum obligatio sit Juris Naturalis, & istud prohibeat retinere rem alienam. Nihilominus tamen possunt homines ob hoc dominium mutare materiam Juris Naturalis, vel remittendo obligationem, vel nunquam obligare incipiendo. Sic Magistratus humanus facere potest, ut Minor non obligetur contractu, ut consensus Matrimonialis clandestinus nullam pariat obligationem, ut bona fide detinens rem alienam post certum tempus fiat talis rei dominus: imò & privati homines possunt remittere debitum, injuriam &c. atque sic auferre obligationem Naturalem, nempe tollendo ejus materiam, dum cedunt jure suo.

Oppones 1. Datur Jus Naturale etiam *Permissivum*: sed ipsum est mutabile; nam Lex humana sæpe imponit obligationem in iis, quæ Jus Naturale reliquit libera, v. g. prohibendo comestionem carnis in Quadragesima. 2. Juramentum & votum obligant ad sui observationem Jure Naturali; & tamen juramentum potest relaxari, & in voto dispensari: ergo Jus Naturale est mutabile. R. ad 1. N. *Min.* quia Jus Naturale non permittit aliqua sic, ut prohibeat ea per legem Positivam vetari vel præcipi, sed tantum pro illis circumstantiis, in quibus non vetantur vel præcipiuntur per legem Positivam. Ad 2. N. *Conf.* nam solum relaxatur vel dispensatur in lege humana, quam sibi posuit ipse jurans vel vovens, & qua itante tenebatur quidem Jure Naturali servare juramentum vel votum (sicut stante qualibet lege humana iusta tenetur subditus Jure Naturali, & Divino, parere Superiori) ea tamen lege, quam aliquis sibi met posuit, cessante cessat consecutivè obligatio Juris Naturalis: hanc autem legem humanam tollere potest legitimus superior, potestate à Deo accepta: proinde si eam tollit, non tollit Jus Naturale, sed tantum illius materiam, videlicet legem humanam. Gibalin. l. c. *consecratio* 7. Fere licet facta remissione Creditoris, vel vires gerentis, debitum omne extinguatur: vel

sicut debitum cessat, si illud nomine principis, qui à principe ad id potestatem accepit, remittit Officialis, non obstante, quòd remissione non facta detur obligatio Juris Naturalis.

Jus Divinum.

Sciendum, cum Jus Positivum partiti simus in Divinum & Humanum, istud verò in Jus Gentium, Civile, & Canonicum, modò de singulis agendum esse. Jus Divinum, Positivum videlicet (nam Naturale Jus, quamvis etiam à Deo, ut Auctore Natura, cordibus nostris inscriptum sit, ordinariè non solet appellari Divinum, quamvis revera sit) vocatur illud, quod à Deo latum & promulgatum est vel per Prophetas in Antiquo Testamento, vel à Christo Deo-homine, & ab Apostolis in novo Testamento, sive dein scriptum sive traditum sit. Itaque Jus Divinum est Verbum Dei, & præcepta in utriusque Testamenti tabulis, seu sacris Scripturis, comprehensa, vel per Traditionem Divinam propagata. *Vetus Testamentum*, quod duravit usque ad Christi adventum & mortem, complectitur triplicis generis præcepta. 1. *Ceremonialia*, quæ præscribebant modos Deum colendi maxime per Sacrificia & multiplicis generis hostias. 2. *Judicialia*, quæ ordinabant regimen Politicum Reipublicæ Judaicæ, præsertim in ordine ad administrandam justitiam tam in causis Criminalibus, quam in Civilibus. Ceremonialia potissimum in *Levitico*, Judicialia verò in *Exodo* prodita sunt. 3. *Moralia*, nempe Decalogi, & similia; quamvis enim hæc sint Juris Naturalis; tamen, ut passionibus suis excæcati mortales eorum vim vivacius cognoscerent & clarius, illa specialiter etiam & exterius sensibili modo promulgare voluit Deus. *Novum Testamentum*, à Christo conditum, comprehendit potissimum præcepta de Fide, Spe, Charitate, de Sacramentis, de Sacrificio Missæ &c. quæ Apostoli ex Christi ore accepta nobis tradiderunt vel in Evangelio & per scripturas, vel ore tenus & per traditiones.

Dico 1. In Veteri quidem Testamento nullum continetur præceptum merè humanum, bene tamen aliqua in Novo. Ita communis Theologorum. Prior pars colligitur ex *Jo. c. 1. v. 17.* ubi dicitur: *Lex per Moysen data est*: ergo Moyses non conditor, sed solum promulgator fuit præceptorum Legis Antiquæ. Dein non habemus sufficiens fundamentum adstruendi præceptum merè humanum pro illis temporibus. Posterior pars probatur tum ex *Actis Apost. c. 15.* ubi ab Apostolis prohibetur esus sanguinis & suffocati; atque ex iis Epistolis S. Pauli, in quibus ait: *ego dico, non Dominus*: tum ex *Canonibus Apostolorum*, Juri Canonico insertis: ex præceptis de Jejunio Quadragesimali, de homicida & bigamo non ordinando, de die Dominica loco Sabbathi celebranda &c. cujusmodi præcepta posuerunt Apostoli, ut Prælati Ecclesiæ, uti constat ex traditione Apostolica.

Dico 2. Præcepta Ceremonialia & Judicialia Antiqui Testamenti per mortem Christi abrogata sunt, & exspirarunt. Ita omnes Catholici.

lici. Patet ex c. 3. de Constit. ex c. 7. ad Hebraeos, ibi: *translato Sacerdotio* (Veteris Testamenti) *neceſſe fuit, ut etiam Legis translatio fieret*, nimirum Veteris in Novam. *Lex & Propheta inque ad Joannem, Luc. 16.* Dein præcepta Ceremonialia præcipua tanquam *Figura* indicabant Messiam, & Christi Redemptionem, ac Sacrificium Novæ Legis futurum: ergo debebant cessare *figurato* præſente, nimirum Christo & ejus Sacrificio &c. Oppones cum Hæreticis: Papiſtæ tenentur obſervare diſcrimen ciborum abſtinendo à carnibus die Veneris, ſicut olim Judæi tenebantur abſtinere à carne ſuilla, quæ lex erat Ceremonialis. 2. Obſervare tenentur alios ritus, quos obſervabant Judæi, ut eſt aſperſio aquæ, thurificatio &c. R. ad 1. Catholici non obſervant illud diſcrimen ciborum, quod Judæi; quia non prohibent carnem ſuillam tantum & ſemper, ſed omnem carnem & certis tantum diebus. Dein etiamſi idem omnino obſervarent, non obſervarent ut præceptum ceremoniale Antiquæ legis, ſed tanquam præceptum in Nova Lege datum ab Eccleſia. Ad 2. Eccleſia de illis ritibus, qui non fuerunt figura rerum futurarum, poteſt aliquos iterum præſcribere, in Sacramentorum & Sacrificii uſu, vel aliâs adhibendos, ſi videantur conducere ad decentem Dei cultum & populi ædificationem: quo caſu obligantur Catholici ejusmodi quidem ritus obſervare, ſed ſolum ideo, quia Eccleſia illos de novo præſcribit & quali reſuſcitât; non quia Lex Antiqua præſcripſit.

Jus Gentium.

- 17 Sciendum 1. homines tripliciter conſiderari poſſe. 1. quatenus ſunt creaturæ rationales; & ſub hac ratione reguntur *Jure Naturali*. 2. quatenus ſunt cives, ſeu membra, alicujus Communitatis particularis, nempe hujus vel illius Principatus, aut Reipublicæ; & ſub hac ratione reguntur *Jure Civili*; proprio tali Principatui vel Reipublicæ. 3. quatenus ſunt cives, ſeu membra, totius Communitatis humanæ; & ſub hac ratione regendi ſunt *Jure Gentium*, ad felicitatem per commercium populorum gentiumque omnium ordinato. Siquidem populi, ut in varias provincias diviſi, retinent aliquam unitatem ſocietatemque moralem & politicam inter ſe, fundatam in præcepto naturali mutui amoris & auxilii. Neque enim Natura, licet liberalis, ullam gentem tot prærogativis, ac tantis divitiis inſtruxit, ut ei ad completam felicitatem nihil deeſſet; ſed bona ac dona ſua ita providè diſtribuit, ut Gentes ſingulæ juvamen & præſidium mutuum ab aliis quarere cogerentur, vel neceſſitate, vel utilitate urgente. Et hinc opus eſt Jure, quo gentes in ordine ad hoc mutuum commercium dirigerentur mediante aliqua conventionione vel expreſſa vel tacita omnium, aut ſaltem plurium Gentium. Et ex hac conventionione conſurgens Jus appellatur Jus Gentium: cujus obligatio quidem non inducitur ab iſtis Gentibus, vel ſingulis, vel univerſis; cum in ſe ipſas poteſtatem non habeant Legislativam, ſed ſingulæ ſunt ſuprema Potèſtates, nec aliæ,

ſeu ſimul ſeu ſeorſim ſumptis, ſubjectæ: ſed inducitur & proxime fundatur in illo principio Juris Naturalis: *fides data eſt ſervanda*: fidem autem dederunt Gentes, dum convenerunt vel expreſſis verbis in quædam mutua commercia, vel tacite moribus & uſu conſtanti; ex tali enim praxi & uſu ſatis colligitur animus introducendæ & retinendæ obligationis, præſertim ſi data occasione provocent ad talem conſuetudinem velut ad Jus ſibi commune, aut conquerantur, Jus Gentium eſſe violatum ab illo populo, qui contra talem praxim agere deprehenditur.

Sc. 2. Jus Gentium aliud eſſe propriè tale, 18 aliud impropriè. Jus Gentium *Proprium* eſt, quod inter Gentes quæ tales receptum eſt cum obligatione mutua. Hujus exempla ſunt 1. Jus Legationum, vi cujus admittuntur Legati, & dimittuntur incolumes. 2. Jus Belli ad vindicandam injuriam vel damnum ab alio populo illatum: vi cujus bellum debet ſolemniter denuntiari per ſecialem, antequam inchoetur: nec etiam durante illo fontes aut inſtrumenta bellica veneno inſicienda ſunt: nec hoſtis per ſicarium ſubordinatum occidendus: rerum autem in bello captarum acquiritur dominium, uti & impunitas propter caedes & deprædationes, in bello etiam injuſto factas. 3. ſœdera pacis & induciarum, cum rationabiliter petuntur. 4. Jus Servitutis, vi cujus homines in bello juſto captos & ſervatos pro ſerviſ habere licet. 5. Jus commercii quaſtuoſi apud exteras & non hoſtiles Nationes exercendi. 6. Jus ſepultura, vi cujus cadavera terræ mandari debent. *Improprium* dicitur, quod receptum eſt inter Gentes (omnes, vel ſaltem complures) citra obligationem mutuam, uti 1. uſus panis pro cibo. 2. conſtructio ædium. 3. munio civitatum. 4. rerum diviſio, ſeu dominiorum diſtinctio. 5. contractus non pauci, ut emptio, venditio, locatio, conductio &c. & plerique modi acquirendi. Quæ Leges, licet apud plures gentes obſerventur, quia tamen pro fine non habent communem plurium nationum felicitatem, mutua inter illas obligationem non inducunt; & ideo non propriè ſunt Jus Gentium, ſed potiùs Jus Civile, quia obligationem ſolum pariunt inter membra particularium Communitatum: vocantur tamen abuſivè Jus Gentium, quia à pluribus populis obſervantur: forſan non malè iſtud vocaveris Jus Gentium *Permiſſivum*: ſicut illud prius, propriè dictum, *Præceptivum*.

Dico 1. Jus Gentium propriè dictum ex 19 Bernardo Gletle in *ſelectis Juris quaſtionibus* p. 1. q. 2. ſic definiri poſſe: Eſt Jus, quo Gentes quæ tales mutua obligatione, ex conſenſu tacito vel expreſſo ſibi impoſita, conſociantur in ordine ad ea, quæ ad communem earum felicitatem, & commercium pertinent. *Seu*: eſt Jus ab hominibus pro commodo humani commercii inventum. Eſti enim Jus Naturale ſuggerat regulas non paucas dirigendis Gentium commodis proficuas; illæ tamen nimis generales ſunt, & ideo ab iſtis gentibus ſaltem communi uſu & conſuetudine magis deter-

minan-